

Leestekst – Wat mag ik als gebruiker?

Je mag 'citeren'

Als jij in jouw tekst een tekst van iemand anders bespreekt, dan mag je een klein stukje uit die andere tekst overnemen om duidelijk te maken waar je het over hebt of als bewijs. Dat heet "citeren" en het stukje tekst dat je overneemt heet een "citaat". Niet alleen een stukje tekst, maar ook een plaatje kun je citeren. Je hoeft daar geen toestemming voor te vragen als je je maar aan de volgende regels houdt:

- de tekst of het plaatje is alleen bedoeld om duidelijk te maken of te bewijzen wat jij in jouw tekst bespreekt, het is dus niet alleen maar versiering;
- en je hebt de naam van de maker van de tekst of het plaatje en ook de bron bij het citaat vermeld;
- en je hebt niets aan de tekst veranderd, je neemt hem precies hetzelfde over als in de bron;
- en de tekst is niet langer, of het plaatje niet groter dan echt nodig is om je punt te maken;
- en de tekst of het plaatje is maar een heel klein deel van jouw bespreking, je moet het eigenlijk ook kunnen weglaten. Als je het weglaat, blijft er dan van jouw eigen tekst niet veel meer over of klopt jouw tekst dan niet meer? Dan heb je te veel overgenomen en is het geen citaat meer;
- en je hebt ook niet veel teksten of plaatjes uit een en dezelfde bron gebruikt.

Let op: Een plaatje dat je alleen als versiering gebruikt is geen citaat.

Voor school mag meer

Als jij tekst of plaatjes van iemand anders wilt gebruiken, heb je daar meestal toestemming voor nodig. Maar als het voor school is, bijvoorbeeld voor in je werkstuk of spreekbeurt, hoeft dat niet. Let op: als je je werkstuk of presentatie ook op internet of sociale media zet, blijft het niet meer alleen binnen de school. Iedereen kan het dan zien. Daarvoor heb je wel toestemming nodig van degene die het auteursrecht heeft, tenzij je keurig volgens de voorwaarden citeert. Dat mag altijd.

Je mag hyperlinken

Je mag gewoon een hyperlink plaatsen naar foto's, video's of teksten die toch al vrij voor iedereen op internet toegankelijk zijn. Dat mag ook een 'embedded' link zijn, dan opent bijvoorbeeld een video op YouTube op jouw webpagina. Een link plaatsen is echt iets anders dan het werk eerst downloaden en dan ergens anders weer uploaden, dat mag dus niet zonder toestemming van de makers. Je mag ook geen links plaatsen naar websites die duidelijk geen toestemming van de makers hadden om films, boeken en dergelijke aan te bieden ("illegale websites"). De allernieuwste boeken of bioscoopfilms helemaal gratis? Dat kan niet kloppen...!

Je mag een privékopie maken

Een kopietje maken alleen voor eigen gebruik mag. De makers krijgen daar een vergoeding voor, omdat iedereen die bijvoorbeeld een mobieltje of laptop koopt daarvoor een klein bedrag extra betaalt. Kopieën die je zelf maakt van bijvoorbeeld een foto, muziekje of artikel mag je niet doorgeven aan anderen en ook niet bijvoorbeeld op internet zetten. Een privékopie is alleen voor jou zelf.

Je mag iets laten horen of zien aan familie en vrienden

Muziek laten horen of een film thuis laten zien aan familie en vrienden dat mag. Dat wordt pas anders als je er geld voor zou vragen of ook anderen dan familie of vrienden het kunnen zien of horen.